

ความเป็นมาของปัญหา

วิทยาลัยครูเป็นสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2527 กำหนดให้วิทยาลัยครูเป็นสถาบันการศึกษาและวิจัยมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาระดับปริญญาตรี การเรียนสาขาต่างๆ ตามความต้องการของท้องถิ่น ผลิตครูถึงระดับปริญญาตรี ทำการวิจัยและส่งเสริมวิทยฐานะของครู อาจารย์ และ บุคลากรทางการศึกษา ทานุบารุงศิลปวัฒนธรรม ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และยังได้กำหนดให้วิทยาลัยครูรวมกันเป็นกลุ่มวิทยาลัย โดยให้วิทยาลัยครูดำเนินการร่วมกันเรียกว่า "สหวิทยาลัย" และเพื่อพัฒนาวิทยาลัยครูให้เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่สมบูรณ์แบบ กรมการฝึกหัดครูจึงได้กำหนดแผนพัฒนาวิทยาลัยครูเป็นระยะๆ และในแผนพัฒนาระยะที่ 6 พ.ศ. 2530-2534 ก็ได้มุ่งพัฒนาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการผลิตบัณฑิตซึ่งได้แก่ ผู้เรียน อาจารย์ ห้องสมุดและอุปกรณ์การสอน เป็นต้น โดยเฉพาะเป้าหมายในด้านการพัฒนาอาจารย์ให้มีคุณวุฒิสูงขึ้น และมุ่งส่งเสริมให้อาจารย์ผลิตผลงานทางวิชาการมากขึ้น (กรมการฝึกหัดครู กองแผนงาน ม.ป.ป.: 149)

ความตื่นตัวทางด้านวิชาการของอาจารย์วิทยาลัยครู ได้เริ่มต้นเมื่อวิทยาลัยครูยกฐานะจากสถาบันการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มาเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. 2518 ในระยะแรกความกระตือรือร้นในการผลิตผลงานทางวิชาการของอาจารย์ในวิทยาลัยครูยังไม่กว้างขวางนัก เพราะสิทธิและผลประโยชน์ที่ได้รับน้อยกว่าอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ยังมีสิ่งกีดขวางในเรื่องอื่น ๆ อีก เช่น การกำหนดระยะเวลาที่จะขอเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ หรือ การกำหนดอัตราเงินเดือนขั้นค่าที่เป็นข้อผูกพันอยู่ แต่ภาวะการดังกล่าวดีขึ้นเมื่อคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้อาจารย์ผู้สอนระดับอุดมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการมีสถานภาพเท่าเทียมกับอาจารย์ในมหาวิทยาลัยในเรื่อง การกำหนดตำแหน่งทางวิชาการตามกฎหมาย

ก.ค. ฉบับที่ 9 ลงวันที่ 28 กันยายน พ.ศ. 2528 เป็นผลให้อาจารย์ในวิทยาลัย
ครุมีขวัญกำลังใจ และสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการมากขึ้น

เนื่องจากความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานของอาจารย์สถาบัน
อุดมศึกษาต้องอาศัยการประเมินผลงานทางวิชาการ ดังนั้นอาจารย์ผู้สอนจึงต้อง
ผลิตและนำเสนอผลงานทางวิชาการเพื่อแสดงความรู้ความสามารถ และประสบ
การณ์ ทั้งนี้เพราะผลงานทางวิชาการเป็นสิ่งสำคัญต่อทุกวิชาชีพ ช่วยหาวิชาชีพ
เจริญก้าวหน้าเป็นที่ยอมรับของสังคมแล้ว ยังเป็นเสมือนแหล่งความรู้ ความคิดที่
ทำให้ผู้อื่นมีโอกาสรับรู้ร่วมด้วย นอกจากนี้การผลิตผลงานทางวิชาการในสาขา
ของตนทำให้เกิดวรรณกรรมทางวิชาชีพเพิ่มมากขึ้น (Downs 1955: 320)

วิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาชีพหนึ่ง ซึ่งมีบทบาทในสังคมไม่ยิ่งหย่อน
ไปกว่าวิชาชีพอื่น ๆ และด้วยตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าววิทยาลัยครู จึงได้
เริ่มเปิดทำการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาเอก ในหลักสูตรประกาศนียบัตร
ชั้นสูงในปีการศึกษา 2515 และได้ขยายการเปิดสอนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์
ระดับถึงระดับปริญญาตรี (ครุศาสตร์บัณฑิต) เมื่อปีการศึกษา 2522 แต่การผลิต
ผลงานทางวิชาการของอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครูยังมีไม่
มากดังที่ อูบล บุษชูและคณะ (2525: 123) สืบพบว่า หัวหน้าภาควิชา
บรรณารักษศาสตร์จำนวนร้อยละ 42.5 และอาจารย์ในภาควิชาบรรณารักษศาสตร์
จำนวนร้อยละ 42.5 ไม่มีผลงานทางวิชาการ นอกจากนี้ อรพินธุ์ พูนนารณ
(2528: 63) ได้สืบพบว่า ความพึงพอใจของอาจารย์ภาควิชา
บรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครูในเรื่องการมีเวลาเพียงพอที่เขียนตำราหรือ
ทำงานวิจัยทางด้านบรรณารักษศาสตร์อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้เพราะสาเหตุ
สำคัญประการหนึ่งเนื่องจากอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ต้องรับผิดชอบทั้งงาน
สอนและงานห้องสมุด และอาจเป็นเพราะงานห้องสมุดเป็นงานประจำวันที่หนัก
มากสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งบางเวลาทำให้เกิดอาการ
เคร่งเครียด จึงเป็นไปได้ที่บรรณารักษ์ไม่มีเวลาสนทนากับงานวิจัยหรืองานเรื่องอื่น ๆ
(Cook and Fox 1981: 83)

เมื่อระยะเวลาผ่านไป มีการแก้ไขกฎระเบียบต่าง ๆ ที่เป็นการ
สร้างแรงจูงใจในการผลิตผลงานทางวิชาการมากขึ้น นอกจากนี้ กรมการฝึกหัดครู

ได้พัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ และได้เริ่มทำการเปิดสอนเมื่อปีการศึกษา 2529 อาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครูจึงมีความตื่นตัวต่อการผลิตผลงานทางวิชาการมากขึ้น

วิทยาลัยครูเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ทำหน้าที่ ผลิตบัณฑิตในสาขาวิชาต่าง ๆ รวมทั้งสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ออกสู่สังคมเป็นจำนวนมาก ได้มีการศึกษาวิจัยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิชาบรรณารักษศาสตร์ในหลาย ๆ ด้าน เช่น หลักสูตรวิชาบรรณารักษศาสตร์ การศึกษาสภาพการทำงานของบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ เป็นต้น แต่ในด้านผลงานทางวิชาการที่ผลิตโดยอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ ยังมีได้มีผู้ใดสำรวจเอาไว้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นสมควรศึกษาถึงการผลิตผลงานทางวิชาการ ของอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครูในเรื่อง ปริมาณการผลิต รูปแบบ และ เนื้อหาของผลงานทางวิชาการที่ผลิต แรงจูงใจต่าง ๆ ที่ทำให้อาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ผลิตผลงานทางวิชาการ และ ปัญหาในการผลิตและเผยแพร่ รวมทั้งสาเหตุที่ทำให้อาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ไม่ผลิตผลงานทางวิชาการ ตลอดจนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครู เพื่อนำผลที่ได้ไปเสนอแนะต่อผู้บริหารระดับสูง ได้พิจารณาเพื่อสนับสนุนให้ความช่วยเหลือ และ ส่งเสริมให้อาจารย์ได้มีโอกาสผลิตผลงานทางวิชาการมากขึ้น นอกจากนี้บรรณานุกรมผลงานทางวิชาการจะทำให้ทราบแหล่งผลิตผลงานทางวิชาการของอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครู เพื่อจะเป็นแนวทางในการผลิตผลงานทางวิชาการของอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และ เป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาถึงปริมาณการผลิต รูปแบบและ เนื้อหาของผลงานทางวิชาการที่อาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครูผลิต
2. ศึกษาถึงแรงจูงใจต่าง ๆ ที่ทำให้อาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

ในวิทยาลัยครูผลิตผลงานทางวิชาการ

3. ศึกษาถึงปัญหาในการผลิตและ เผยแพร่ รวมทั้งความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการผลิตผลงานทางวิชาการของอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครู

4. ศึกษาถึงสาเหตุของการไม่ผลิตผลงานทางวิชาการของอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครูตลอดจนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

แนวเหตุผล

ผลงานทางวิชาการของอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครูมีหลายประเภท แต่ยังมีปริมาณจำกัด แรงจูงใจที่สำคัญที่สุดที่ทำให้อาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครูผลิตผลงานทางวิชาการคือ การได้รับอัตราเงินเดือนสูงขึ้น และปัญหาในการผลิตและเผยแพร่ เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้อาจารย์บางกลุ่มไม่ผลิตผลงานทางวิชาการ

ขอบเขตของงานวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ อาจารย์ประจำภาควิชาบรรณารักษศาสตร์สังกัดวิทยาลัยครูทั้งในกรุงเทพมหานคร และในส่วนภูมิภาค จำนวน 36 แห่ง รวม 136 คน จำแนกตามสหวิทยาลัยได้ดังนี้

1. สหวิทยาลัยล้านนา ประกอบด้วยวิทยาลัยครูเชียงใหม่ วิทยาลัยครูเชียงราย วิทยาลัยครูลำปาง และวิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ จำนวนอาจารย์ 15 คน

2. สหวิทยาลัยพุทธชินราช ประกอบด้วยวิทยาลัยครูกำแพงเพชร วิทยาลัยครูนครสวรรค์ วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม และวิทยาลัยครูเพชรบูรณ์ จำนวนอาจารย์ 14 คน

3. สหวิทยาลัยอีสาน-เหนือ ประกอบด้วยวิทยาลัยครุมหาสารคาม วิทยาลัยครูเลย วิทยาลัยครูสกลนคร และวิทยาลัยครูอุดรธานี จำนวนอาจารย์ 13 คน

4. สหวิทยาลัยอีสาน-ใต้ ประกอบด้วยวิทยาลัยครูนครราชสีมา วิทยาลัยครูสุรินทร์ วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ และวิทยาลัยครูอุบลราชธานี จำนวนอาจารย์ 14 คน

5. สหวิทยาลัยศรีอยุธยา ประกอบด้วยวิทยาลัยราไพพรรณี วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา วิทยาลัยครูเทพสตรี วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลัยสงฆ์ จำนวนอาจารย์ 16 คน

6. สหวิทยาลัยทวารวดี ประกอบด้วย วิทยาลัยครูกาญจนบุรี วิทยาลัยครูนครปฐม วิทยาลัยครูเพชรบุรี และวิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง จำนวนอาจารย์ 15 คน

7. สหวิทยาลัยทักษิณ ประกอบด้วยวิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช วิทยาลัยครูภูเก็ต วิทยาลัยครูยะลา วิทยาลัยครูสงขลา และวิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานีจำนวนอาจารย์ 20 คน

8. สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ คือกลุ่มวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยวิทยาลัยครูธนบุรี วิทยาลัยครูจันทร์เกษม วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา วิทยาลัยครูพระนคร วิทยาลัยครูสวนดุสิตและวิทยาลัยครูสวนสุนันทา จำนวนอาจารย์ 29 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารต่างๆ เช่น หนังสือ บทความ จากวารสาร วิทยานิพนธ์และงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องผลงานทางวิชาการ เช่น ความหมาย รูปแบบและเนื้อหาของผลงานทางวิชาการและงานเขียนทางด้านบรรณารักษศาสตร์

2. สร้างเครื่องมือเพื่อรวบรวมข้อมูล โดยศึกษาจากตำราและเอกสารต่างๆ แล้วนำมาสร้างแบบสอบถามโดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา สหวิทยาลัยที่สังกัด ตำแหน่งทางวิชาการ ประสบการณ์ในการสอนและงานห้องสมุด งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากวิทยาลัยประสบการณ์ในการผลิตผลงานทางวิชาการ (ผลิต, ไม่เคยผลิต)

ตอนที่ 2 การผลิตผลงานทางวิชาการของอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครู โดยถามถึงแรงจูงใจที่ทำให้ผลิตผลงานทางวิชาการ ผลงานทางวิชาการที่ผลิตและเผยแพร่จำแนกตามรูปแบบของผลงานทางวิชาการ ปัญหาในการผลิต และเผยแพร่

ผลงานทางวิชาการ ตลอดจนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการผลิตผลงานทางวิชาการ (สำหรับอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ที่ผลิตผลงานทางวิชาการ)

ตอนที่ 3 สาเหตุของการไม่ผลิตผลงานทางวิชาการของอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครู ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการผลิตผลงานทางวิชาการ (สำหรับอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ที่ไม่เคยผลิตผลงานทางวิชาการ)

3. รวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผลงานทางวิชาการของอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครู โดยสำรวจจากคู่มือช่วยค้นต่างๆ เช่น บัตรรายการ วรรณกรรมสาร บรรณานุกรม นามานุกรม เป็นต้นทั้งนี้เพื่อเป็นการช่วยเตือนความจำเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม เนื่องจากอาจมีกรณีที่ผู้ตอบแบบสอบถามลืมข้อมูลทางบรรณานุกรมผลงานทางวิชาการของตนเอง

4. ทดลองใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นกับอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒวิทยาเขตต่าง ๆ จำนวน 10 คน และนำแบบ

สอบถามที่ได้กลับคืนมาแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม

5. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้กับประชากรและแก้ไขสมบูรณ์แล้ว จัดส่งให้อาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ของวิทยาลัยครูทั่วประเทศ จำนวน 136 คน โดยทางไปรษณีย์และด้วยตนเอง

6. รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมดนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการทางสถิติ แจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยผู้วิจัยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (STATISTICAL PACKAGES FOR THE SOCIAL SCIENCES - SPSS)

7. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

การผลิต	หมายถึง	การแต่ง การรวบรวม การเรียบเรียง การแปลและการวิจัย
ผลงานทางวิชาการ	หมายถึง	ผลงานที่เกิดขึ้น จากการศึกษาค้นคว้า และวิจัยอย่างมีระบบ ในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งอาจปรากฏในรูปของสิ่งพิมพ์ หรือโสตทัศนวัสดุอุปกรณ์
รูปแบบของผลงานทางวิชาการ	หมายถึง	ผลงานทางวิชาการที่ผลิตออกมาในรูปของเอกสารประกอบการสอน เอกสารคำสอน หนังสือ ตำรา บทความทางวิชาการ (บทความในหนังสือ บทความในวารสาร และหนังสือพิมพ์) ตำรา ผลงานวิจัยและผลงานทางวิชาการในลักษณะอื่น ๆ เช่นผลงานด้านศิลปะ งานสร้างสรรค์ และโสตทัศนวัสดุต่าง ๆ เป็นต้น

ตำแหน่งทางวิชาการ	หมายถึง	ตำแหน่งอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์
เนื้อหาของผลงานทางวิชาการ	หมายถึง	เนื้อหาทางบรรณารักษศาสตร์ ได้แก่ บรรณารักษศาสตร์ภูมิหลัง (ความรู้เบื้องต้นทางบรรณารักษศาสตร์ ประวัติและวิวัฒนาการห้องสมุด ประวัติบรรณารักษ์และนักเขียน ประวัติหนังสือ การพิมพ์และการอ่าน ห้องสมุดกับสังคม สถานภาพบรรณารักษ์) การศึกษابรรณารักษศาสตร์ (การสอน การฝึกงาน การใช้ห้องสมุด) วรรณกรรม การเขียนและการอ่าน ประเภทห้องสมุด (รวมเรื่องการบริหาร และการดำเนินงาน) งานเทคนิค ห้องสมุดบริการและกิจกรรมห้องสมุด ทรัพยากรห้องสมุด สารนิเทศศาสตร์ วิธีการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยครั้งนี้ทำให้เกิดประโยชน์กับอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครูหลายประการดังนี้คือ

1. ทำให้ทราบถึงปริมาณการผลิต รูปแบบ และ เนื้อหาวิชา บรรณารักษศาสตร์ของผลงานทางวิชาการซึ่งจะเป็นแนวทางในการผลิตผลงานทางวิชาการของอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครูที่กว้างขวาง และหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อนในการผลิตผลงานทางวิชาการ

2. ทำให้ได้ทราบแรงจูงใจ และปัญหาในการผลิตผลงานทางวิชาการของอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์อันจะเป็นแนวทางให้ผู้บริหารระดับสูงได้

พิจารณาเพื่อสนับสนุนให้อาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครูผลิตผลงานทางวิชาการเพิ่มมากขึ้น

3. ทำให้ทราบสาเหตุของการไม่ผลิตผลงานทางวิชาการของอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครู อันจะเป็นแนวทางให้ผู้บริหารระดับสูงได้พิจารณาหาแนวทางแก้ไข และให้ความช่วยเหลือเพื่อส่งเสริมให้อาจารย์ได้มีโอกาสผลิตผลงานทางวิชาการ

4. ทำให้ได้บรรณานุกรมและทราบแหล่งผลิตผลงานทางวิชาการ ของอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครู ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า และจัดหามาไว้ส่วนตัวหรือจัดหามาไว้ในห้องสมุด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการสำรวจผลงานวิจัยในประเทศไม่ปรากฏว่ามีผลงานวิจัยเรื่องใดที่ศึกษาโดยตรงเกี่ยวกับการผลิตผลงานทางวิชาการของอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษา มีแต่การศึกษากิจการผลิตผลงานทางวิชาการของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย งานวิจัยที่มีบางส่วนที่ศึกษาเกี่ยวข้องกับนั้นพบทั้งของกลุ่มอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ และของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย ส่วนผลงานวิจัยในต่างประเทศ มีทั้งที่เป็นการศึกษา เกี่ยวกับการผลิตผลงานทางวิชาการของอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ และบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย และที่กล่าวไว้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยอื่น ๆ ด้วย ซึ่งอาจจำแนกประเด็นที่ศึกษาได้ดังนี้คือ

1. ผู้ผลิตและผู้ไม่ผลิต
2. รูปแบบและเนื้อหาของผลงานทางวิชาการ
3. แรงจูงใจในการผลิตผลงานทางวิชาการ
4. ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตผลงานทางวิชาการ

1. ผู้ผลิตและผู้ไม่ผลิต

บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ในประเทศไทย จำนวนน้อยที่สุดที่ผลิตผลงานทางวิชาการ ดังเช่นงานวิจัยของ ชวนพิศ พรรัมย์ (2528:ง) ซึ่งศึกษาปัญหาในการผลิตผลงานทางวิชาการ ของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย พบว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ผลิตผลงานทางวิชาการระหว่าง พ.ศ. 2523 - 2527 มีจำนวนร้อยละ 43.55 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ผลงานดังกล่าวสอดคล้องกับที่ยูวดี พิทักษ์ (2519: 1) ในการศึกษาถึงสถานภาพของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย พบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนน้อยที่ผลิตผลงานวิจัยและเรียบเรียงคือมีเพียงร้อยละ 26.67 ส่วนกลุ่มอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ ชุตินา สัจจามันท์ และคณะ (2528: 20) ได้ศึกษาผลงานทางวิชาการของอาจารย์วิทยาลัยครูธนบุรี พบว่า กลุ่มอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์จำนวนร้อยละ 60 มีผลิตผลงานทางวิชาการ

จากการประมวลผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแสดงให้เห็นของผู้ผลิตผลงานทางวิชาการดังนี้

1.1 เพศ จากการศึกษาสิ่งพิมพ์ที่ผลิตโดยอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ และสารนิเทศศาสตร์ Varlejs และ Darlymple (1986: 71) พบว่าอาจารย์เพศชาย ผลิตสิ่งพิมพ์และได้เลื่อนตำแหน่งทางวิชาการมากกว่าอาจารย์เพศหญิง ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับการวิจัยของ Korytynk (1988: 52) ซึ่งศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบของสิ่งพิมพ์ที่ผลิตโดยบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ได้รับปริญญาเอก พบว่าบรรณารักษ์เพศชายผลิตสิ่งพิมพ์มากเป็นเกือบ 2 เท่าของเพศหญิง และเพศชาย และเพศหญิงผลิตสิ่งออกมานในรูปแบบที่ไม่แตกต่างกันคือ หนังสือ บทความหนังสือและบทความในวารสาร จุลสาร

1.2 การศึกษา บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ผลิตผลงานทางวิชาการส่วนใหญ่มิได้มีปริญญาโท (ชวนพิศ พรรัมย์ 2528: 42) ผลงานวิจัยนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Watson (1977: 379) ที่ศึกษาสิ่งพิมพ์ที่ผลิตโดยบรรณารักษ์ห้องสมุด มหาวิทยาลัยและพบว่า บรรณารักษ์ที่มีวุฒิปริญญาโทสาขาบรรณารักษศาสตร์ ผลิตสิ่งพิมพ์มากกว่าบรรณารักษ์ที่มีวุฒิปริญญาเอกบรรณารักษศาสตร์

1.3 ตำแหน่ง บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ผลิตผลงานทางวิชาการ มี สถานภาพแตกต่างกันคือ ตำแหน่งอาจารย์บรรณารักษ์ ตำแหน่งบรรณารักษ์ และอื่น ๆ (Rayman และ Goudy 1988: 44 Payne และ Wagner 1984: 138; Mitchell และ Swiszkowski 1985: 250) และพบว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยมีตำแหน่งผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่าย หัวหน้างานและหัวหน้าแผนกจะผลิตผลงานทางวิชาการมากกว่ากลุ่มบรรณารักษ์ หรืออาจารย์ที่ทำหน้าที่บรรณารักษ์ (ชวนพิศ พรรัมย์ 2528: 42-43) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Watson (1977: 378) พบว่า บรรณารักษ์ที่มีตำแหน่งเป็นผู้บริหารห้องสมุด หัวหน้าห้องสมุดสาขา หัวหน้าแผนกผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิคและผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขาเป็นผู้ผลิตสิ่งพิมพ์มากที่สุดแต่แตกต่างจากผลการวิจัยของ อูบล บุษชู และคณะ (2525) ศึกษาสถานภาพการทำงานของอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานครพบว่าหัวหน้าภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ผลิตผลงานทางวิชาการน้อยกว่า อาจารย์ในภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คือ หัวหน้าภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ร้อยละ 58.3 ไม่มีผลงานทางวิชาการ ส่วนอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ร้อยละ 42.5 ไม่มีผลงานทางวิชาการ

1.4 ระยะเวลาปฏิบัติงาน พบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีผลงานทางวิชาการมีระยะเวลาปฏิบัติงานระหว่าง 4-6 ปี (ชวนพิศ พรรัมย์: 2528: 44) ซึ่งแตกต่างจากผลการวิจัยของ Watson (1977: 379) ที่พบว่าบรรณารักษ์ที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 16 ปี เป็นผู้ผลิตสิ่งพิมพ์มากที่สุด และบรรณารักษ์ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 1-5 ปี ผลิตสิ่งพิมพ์น้อยที่สุด

2. รูปแบบและเนื้อหาของผลงานทางวิชาการ

ผลงานทางวิชาการของบรรณารักษ์ห้องสมุดอุดมศึกษา ทั้งที่มีตำแหน่งเป็น อาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ อาจารย์บรรณารักษ์ และบรรณารักษ์ ส่วนใหญ่ปรากฏในรูปแบบบทความวารสาร (ยุวดี ทัทักษ์ 2519: 173; ชวนพิศ พรรัมย์ 2529: ง; ชุติมา สัจจามันท์ และคณะ 2528: 29; Bloomfield 1966: 119; Watson 1977: 380) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Watson (1985: 333-334) ซึ่งได้สำรวจบทความทางวิชาการในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ระหว่าง ค.ศ.

1978 - ค.ศ. 1983 จำนวน 11 รายชื่อ พบว่า บทความส่วนมากเขียนโดย บรรณาธิการห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีสถานภาพเป็น อาจารย์บรรณาธิการถึงร้อยละ 46 ส่วน Rayman และ Goudy ได้ศึกษาถึงข้อกำหนดในการครองตำแหน่ง หรือเลื่อนตำแหน่งสำหรับบรรณาธิการห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่เป็นสมาชิกของสมาคมห้องสมุดเพื่อการวิจัยในการผลิตผลงานทางวิชาการ พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัย 10 แห่ง กำหนดให้บรรณาธิการผลิตสิ่งพิมพ์ในรูปแบบของหนังสือ บทความจากวารสาร บทความหนึ่งหรือส่วนหนึ่งในหนังสือ เอกสารการประชุมวิชาการ บทวิจารณ์หนังสือและสิ่งพิมพ์เผยแพร่ในห้องสมุด (Rayman และ Goudy: 47)

ในด้านสาขาวิชาพบว่าบรรณาธิการห้องสมุดมหาวิทยาลัยผลิตผลงานทางวิชาการในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ และสารนิเทศศาสตร์มากที่สุด (ยูดี ทัททซ์ 2519: 141; ชานพิศ พรรัมย์ 2528: 61) แต่อย่างไรก็ตามห้องสมุดส่วนมากให้ความสำคัญกับสิ่งพิมพ์สาขาวิชาอื่น ๆ เท่ากับสิ่งพิมพ์ในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ และสารนิเทศศาสตร์ ทั้งนี้ Geahigan และคนอื่น ๆ (1981: 571-575) ได้ศึกษาถึงสาขาวิชาของสิ่งพิมพ์หรือผลงานทางวิชาการที่ใช้ในการเลื่อนขั้น หรือเลื่อนตำแหน่งของบรรณาธิการ โดยส่งแบบสอบถามไปยังผู้อำนวยการห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่เป็นสมาชิกสมาคมห้องสมุดเพื่อการวิจัย 108 แห่ง พบว่าห้องสมุดมหาวิทยาลัย 54 แห่ง (ร้อยละ 65.9) กำหนดให้สิ่งพิมพ์ในสาขาวิชาอื่น มีความสำคัญเท่ากับสิ่งพิมพ์ในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

นอกจากนี้พบว่าเนื้อหาของสิ่งพิมพ์ที่อาจารย์บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ผลิตจะมีความสัมพันธ์กับชื่อของสถาบันดังที่ Varlejs และ Dalrymple (1986: 71-88) สืบค้นพบว่า สถาบันที่มีคำว่าสารนิเทศศาสตร์เป็นชื่อจะผลิตสิ่งทางด้านสารนิเทศศาสตร์มากกว่าด้านบรรณารักษศาสตร์เช่น จากโรงเรียนสารนิเทศศาสตร์ 38 แห่ง จะมีอาจารย์ที่ผลิตสิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหาทางสารนิเทศศาสตร์ 132 คน และผลิตสิ่งพิมพ์ด้านบรรณารักษศาสตร์ 10 คน ส่วนสถาบันที่ไม่ใช้คำว่าสารนิเทศศาสตร์เป็นชื่อ 30 แห่ง ผลิตสิ่งพิมพ์ทางสารนิเทศศาสตร์ 57 คน ผลิตสิ่งพิมพ์ทางด้านบรรณารักษศาสตร์ 83 คน แสดงให้เห็นว่าชื่อของโรงเรียนมีอิทธิพลเพียงเครื่องประดับแต่ชี้ให้เห็นว่า สถาบันนั้นมีการเรียนการสอนที่เน้นทางสาขาวิชาสารนิเทศศาสตร์ แต่มีข้อยกเว้นเมื่อพิจารณาเป็นราย ๆ โดยทางโรงเรียนอาจผลิตสิ่งพิมพ์ทางสารนิเทศศาสตร์น้อยกว่าบรรณารักษศาสตร์

ได้ ผลการศึกษา ยังแสดงให้เห็นว่าการผลิตสิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหาทางสารนิเทศศาสตร์ ยังมีผลถึงโปรแกรมการศึกษาปริญญาเอกของสถาบันด้วย

3. แรงจูงใจในการผลิตผลงานทางวิชาการ

การผลิตผลงานทางวิชาการของอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยมีแรงจูงใจจากสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

3.1 การเลื่อนตำแหน่ง เป็นแรงจูงใจที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้อาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยผลิตผลงานทางวิชาการ เพราะในการประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ เพื่อเลื่อนตำแหน่งนอกจากจะประเมินจากการสอนแล้วยังใช้ข้อมูลจากการผลิตผลงานทางวิชาการเป็นส่วนหนึ่งสำหรับเป็นเกณฑ์ในการเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการโดยพิจารณาจากจำนวนสิ่งพิมพ์และคุณภาพสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ (Kingbury 1982: 219) ผลจากการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Varlejs และ Darlymple (1986: 71) ซึ่งพบว่าการผลิตผลงานทางวิชาการสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ของอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์มีผลต่อการเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ

การเลื่อนตำแหน่งโดยใช้ผลงานทางวิชาการเป็นส่วนหนึ่งในการประเมินผลการปฏิบัติงานนอกจากจะใช้กับอาจารย์บรรณารักษ์ที่ทำหน้าที่สอนแล้วยังใช้กับบรรณารักษ์ที่มีสถานภาพอาจารย์ซึ่งต้องทำหน้าที่สอน และทำงานห้องสมุดควบคู่ไปด้วยและใช้กับบรรณารักษ์ที่มีสถานภาพเป็นบรรณารักษ์ทำงานห้องสมุดอย่างเดียว ดังที่ Kellam และ Barker (1968: 197) พบว่าการผลิตผลงานทางวิชาการของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่เป็นสมาชิกสมาคมห้องสมุดเพื่อการวิจัยส่วนใหญ่เน้นเพื่อความก้าวหน้าในด้านตำแหน่งหรือการครองตำแหน่งเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ยังพบว่าห้องสมุดมหาวิทยาลัยบางแห่งมีข้อกำหนดให้บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีสถานภาพอาจารย์ผลิตผลงานวิจัยและสิ่งพิมพ์เพื่อใช้ในการเลื่อนตำแหน่งหรือครองตำแหน่ง (Rayman และ Goudy 4: 45; Payne และ Wagner: 138; Mitchell และ Swieszkowski: 251) ส่วนบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีสถานภาพเป็นบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยบางแห่งมี

ข้อกำหนดให้ผลิตผลงานวิจัยและสิ่งตีพิมพ์เพื่อเลื่อนตำแหน่งหรือครองตำแหน่งเช่นเดียวกัน บรรณาธิการที่มีสถานภาพอาจารย์ (Payne และ Wagner: 138; Mitchell และ Swieszkowski: 251)

3.2 ต้องการขึ้นเงินเดือน การผลิตงานทางวิชาการของบรรณาธิการห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่เป็นสมาชิกสมาคมห้องสมุดเพื่อการวิจัยส่วนใหญ่นั้นเพื่อต้องการขึ้นเงินเดือน (Kellam และ Barker 1968: 197) ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ Watson (1985: 334) ที่สำรวจพบว่าบรรณาธิการในห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุดที่เขียนบทความในวารสารซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของผลงานทางวิชาการ เป็นบรรณาธิการในมหาวิทยาลัย Illinois วิทยาเขต Urbana ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยที่มีหลักเกณฑ์การประเมินผลงานทางวิชาการ ของบรรณาธิการที่เข้มงวดและให้ความสำคัญต่อผลงานทางวิชาการในการประเมินความก้าวหน้าและการเพิ่มเงินเดือนประจำปี จึงกล่าวได้ว่าแรงจูงใจที่สำคัญอย่างหนึ่งในการเขียนบทความหรือผลงานทางวิชาการรูปแบบอื่น ๆ ของบรรณาธิการห้องสมุดมหาวิทยาลัยเพื่อต้องการขึ้นเงินเดือน

3.3 การเผยแพร่เรื่องที่อยู่ในความสนใจ และมีความสำคัญต่อตนเองโดย Person และ Jenkin (1985: 346-349) ได้ศึกษาถึงปริมาณและประเภท ของจดหมายที่ผู้อ่านบทความวารสาร 5 รายชื่อ และได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเขียนจดหมายและปัจจัยที่ทำให้ผู้เขียนได้เขียนบทความ รวมทั้งตำแหน่งหน้าที่ของผู้เขียนและผู้อ่านบทความ พบว่า ปัจจัยในการเขียนบทความของผู้เขียนคือเพื่อเผยแพร่เรื่องที่อยู่ในความสนใจของผู้อ่าน

3.4 เพื่อหาเทคนิคและวิธีการใหม่ที่จะนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน และแก้ปัญหาการปฏิบัติงานห้องสมุด ดังที่ (ชวนพิศ พรรัมย์ 2528: 61)

3.5 การได้รับสิทธิลาพัก และได้รับทุนอุดหนุน ดังที่ Rayman และ Goudy (1980: 46) ศึกษาปัจจัยที่สนับสนุนให้บรรณาธิการห้องสมุดมหาวิทยาลัยผลิตผลงานทางวิชาการ พบว่าบรรณาธิการห้องสมุดมหาวิทยาลัย 35 แห่งได้รับสิทธิในการใช้เวลาลาพักบางส่วนเพื่อผลิตผลงานทางวิชาการ และในด้านทุนอุดหนุนวิจัย บรรณาธิการได้รับทุนอุดหนุนจากภายในห้องสมุด 18 แห่ง จาก

มหาวิทยาลัยที่สังกัด 40 แห่ง ส่วน Payne และ Wagner (1984: 138) ที่ได้ศึกษาถึงการผลิตสิ่งพิมพ์ว่าเป็นองค์ประกอบในการพิจารณาการครองตำแหน่งหรือเลื่อนตำแหน่งหรือไม่ พบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่กำหนดให้ การผลิตผลงานทางวิชาการเป็นองค์ประกอบการเลื่อนตำแหน่งจะผลิตผลงานทางวิชาการ โดยบรรณารักษ์ห้องสมุด 29 แห่งมีทุนอุดหนุนการวิจัย และบรรณารักษ์ห้องสมุด 16 แห่งมีสิทธิลาพัก 15 แห่ง และ Mitchell และ Swieszkowski (1985: 253) ศึกษาถึงหลักเกณฑ์ ที่กำหนดให้บรรณารักษ์ผลิตผลงานทางวิชาการว่าเป็นอุปสรรคสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในการเลื่อนตำแหน่งหรือไม่ในด้านปัจจัยที่ทำให้ผลิต พบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย 9 แห่งได้รับสิทธิในการลาพักบางส่วนได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันที่สังกัด 34 แห่งได้รับทุนอุดหนุนจากห้องสมุด 18 แห่ง นอกจากนี้ Watson (1985: 341) ยังพบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่เขียนบทความในวารสารได้รับทุนอุดหนุนวิจัย ร้อยละ 93.2 ได้รับทุนเดินทาง ร้อยละ 100 และได้รับสิทธิลาพักเพื่อศึกษาต่อ ร้อยละ 56.6

3.6 การมีคณะกรรมการส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการวิจัย และผลิตสิ่งพิมพ์ (Rayman และ Goudy 1980: 46; Rayman และ Wagner 1984: 138 และการมีบริการอื่น ๆ สนับสนุนเช่น ให้ใช้บริการของฝ่ายเลขานุการ ให้ค่าแสดมภ์ ให้ใช้เวลาคอมพิวเตอร์ ให้ใช้บริการด้านการพิมพ์ของมหาวิทยาลัย (Rayman และ Goudy 1980: 46)

สรุปได้ว่า แรงจูงใจในการผลิตผลงานทางวิชาการของอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ อาจารย์บรรณารักษ์ และบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยมีแรงจูงใจจากสิ่งต่าง ๆ เช่น การเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ เงินเดือนที่เพิ่มขึ้น ต้องการเผยแพร่เรื่องที่อยู่ในความสนใจ และมีความสำคัญต่อตนเอง เพื่อต้องการหาเทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ ที่จะนำมาใช้ในการปฏิบัติงานและแก้ปัญหาการปฏิบัติงานของห้องสมุด นอกจากนั้นการได้รับสิทธิลาพักหรือลาพักบางส่วน เพื่อทำงานวิจัยหรือผลิตผลงานทางวิชาการและการได้รับเงินอุดหนุน ทำให้บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย หรืออาจารย์บรรณารักษ์มีความต้องการที่ผลิตผลงานทางวิชาการเป็นจำนวนมากขึ้น ส่วนแรงจูงใจอื่น ๆ ที่ช่วยให้บรรณารักษ์หรืออาจารย์บรรณารักษ์มีแรงจูงใจยิ่งขึ้นในการผลิตผลงานทางวิชาการ คือมีคณะกรรมการส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการวิจัย และผลิตสิ่งพิมพ์ และมีบริการอื่น ๆ สนับสนุน

สนุน เช่น ำให้ำบริการของฝ่ายเลขานุการ ำให้ำแสดมภ์ให้ำใช้เวลาคอมพิวเตอร์และ ำให้ำบริการด้านการพิมพ์ของมหาวิทยาลัย

4. ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตผลงานทางวิชาการ

4.1 ปัญหาเรื่องเวลา การไม่มีเวลาเนื่องจากต้องทำงานมากใน ห้องสมุดเป็นปัญหาสำคัญที่สุด ในการผลิตผลงานทางวิชาการของบรรณารักษ์ห้องสมุด มหาวิทยาลัย (ชวนพิศ พรรัมย์ 2528: 66) ส่วนกลุ่มอาจารย์ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์ อรพินธิ์ พุนนารถ (2528) ได้สำรวจความพึงพอใจในการ ปฏิบัติงานห้องสมุดของอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครูพบอยู่ในระดับปาน กลางสำหรับความพอใจในเรื่องการมีเวลาเพียงพอที่จะเขียนตำรา หรืองานวิจัย ทางด้านบรรณารักษศาสตร์อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ เป็นเพราะอาจารย์ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์ส่วนใหญ่อยุ่ละ 97.2 ต้องทำงานสอนและปฏิบัติงานห้องสมุด ควบคู่กันไป จึงทำให้ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะผลิตผลงานทางวิชาการ ทั้งที่เห็นความ สำคัญ และความจำเป็นในเรื่องดังกล่าว

ในต่างประเทศบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยบางกลุ่ม ที่มีสภาพ เป็นอาจารย์ซึ่งกำหนดให้ำผลงานวิชาการเป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาเพื่อเลื่อน ตำแหน่ง หรือเลื่อนชั้นเงินเดือน แต่ไม่มีเวลาผลิตผลงานทางวิชาการเพราะต้อง ทำงาน 12 เดือน ต่อปีดังเช่นผลการวิจัยของ Sharma (1981: 561-570) ได้สำรวจความคิดเห็นของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีสภาพเป็นอาจารย์ บรรณารักษ์เกี่ยวกับการมีสัปดาห์ทำงาน 9 เดือน โดยส่งแบบสอบถามไปยังบรรณารักษ์ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 44 แห่งในรัฐอลาบามา จอร์เจีย และมีสชิชิบปี พบว่าบรรณารักษ์ส่วนมากร้อยละ 91.8 มีสัปดาห์ทำงาน 12 เดือนต่อปี เช่นเดียวกับ อาจารย์เพื่อจะได้มีเวลาทำงานวิจัยหรือผลงานทางวิชาการอื่นๆได้

4.2 ปัญหาเรื่องการไม่ได้รับการสนับสนุน จากผู้บังคับบัญชาใน เรื่องได้รับสิทธิการลาพัก หรือลาบางส่วน ดังผลการวิจัยของ Rayman และ Goudy (1980 : 45) พบว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย 33 แห่งไม่ได้ รับสิทธิในการลาพักเพื่อผลิตผลงานทางวิชาการ และยังไม่สอดคล้องกับผลการวิจัย

ของ Mitchell และ Swieszhowshi 1985: 253); Payne และ Wagner (1985: 136) พบว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ไม่ได้รับการรองตำแหน่งเป็นบรรณารักษ์จากห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ไม่ได้รับสิทธิในการลาพัก

4.3 ปัญหาเรื่องเงินทุน ซึ่งเป็นปัญหาอย่างหนึ่งที่บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย บางแห่งประสบอยู่ ดังที่ Rayman และ Goudy (1980: 46) พบว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย 20 แห่งจาก 138 แห่งไม่ได้รับเงินทุนอุดหนุน

สรุปได้ว่าอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ อาจารย์บรรณารักษ์ และบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้งในประเทศและต่างประเทศประสบปัญหาในการผลิตผลงานทางวิชาการในด้านต่าง ๆ และที่สำคัญคือ การไม่มีเวลาเนื่องจากต้องทำงานมากในห้องสมุด ส่วนปัญหาอื่น ๆ เป็นปัญหาซึ่งบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยบางแห่งประสบเท่านั้น เช่น ปัญหาการไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาในการลาพัก หรือลาพักบางส่วน ปัญหาเรื่องเงินทุน เป็นต้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย